

اشکانیان

نویسنده

م. م. دیاکونوف

ترجمه

کریم کشاورز

www.ketab.ir

سرشناسه: ایسن، دیاکونوف، میخائیل، میخائیلوویچ، ۱۹۰۷-۱۹۵۴م. Diakonov, Mikhail Mikhailovich
 عنوان و نام پدید آور: اشکانیان
 مشخصات نشر: تهران: انتشارات دالیا، ۱۳۹۴
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۱۸-۵-۰
 مشخصات ظاهری: ۱۸۳
 یادداشت: ص. ع. به فرانسه: Les Parthes
 یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nli.ir> قابل دسترسی است.
 شناسه افزوده: کشاورز، کریم، ۱۳۶۵-۱۳۷۹، مترجم
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۲۳۸۰۷

اشکانیان

نویسنده: م. م. دیاکونوف
 ترجمه: کریم کشاورز

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۱۸-۵-۰

نشر دالیا ۰۹۱۲۷۹۴۰۹۵۰

مرکز پخش: پخش کتاب جاوید ۶۶۴۷۸۵۱۱

۱۱۰۰۰ تومان

مقدمه

اشکانیان برآمده از قومی سکایی به نام پرنی بودند. پرنی ها یکی از قومهای شرقی سکایی و یکی از قبیله های مهم داهه بودند که در دشت میان گرگان و کرانه های تجن جنوبی در پارت شمالی سکونت داشتند که امروزه محل سکونت ترکمن های آخال است. نخستین بار نام داهه را در سنگ نبشته خشایار شاه در تخت جمشید می بینیم. آنها در زمان خشایار شاه به تابعیت ایران در آمدند و در سال ۲۵۰ پ. م با گردیدن ارشک به فرماندهی خود اعلام استقلال کردند و پایه گذار طولانی ترین دوره حکومت ایرانی در ایران شدند.

امپراتوری اشکانیان (۲۵۰ پ. م. - ۲۲۴ م.) که امپراتوری پارت ها نیز شناخته می شود، یکی از قدرت های سیاسی و فرهنگی ایرانی در ایران زمین بود که به نام مؤسس آن بنیان گذاشته شد. این امپراتوری در قرن ۳ پیش از میلاد توسط ارشک رهبر قبیله پرنی پس از فتح ساتراپ پارت در شمال شرقی ایران تأسیس گردید. وی سپس بر علیه سلوکیان قیام کرد. مهرداد یکم (۱۷۱-۱۳۸ پ. م) با تصرف مناطق ماد و بین النهرین قلمرو اشکانی را تا حد زیادی گسترش داد. پهناوری دولت اشکانی در دوره اقتدارش از رود فرات تا هندوکش و از کوه های قفقاز تا خلیج فارس را شامل می شد. به دلیل قرار گرفتن جاده ابریشم در گستره حکومت اشکانی و قرار گرفتن مسیر تجاری بین امپراتوری روم و حوزه مدیترانه و امپراتوری هان در چین، این امپراتوری به مرکزی برای تجارت بدل گشت.

تیسفون پایتخت زمستانی و همدان پایتخت تابستانی اشکانیان بوده است. از جمله شهرهای آن دوره، می‌توان به شهر صد دروازه پیرامون دامغان و خوشان پیرامون قوچان و نیز شهرهای درگز و عشق آباد امروزی اشاره کرد.

در عهد اشکانی جنگ‌های ایران و روم آغاز شد. حاصل عمده فرمانروایی اشکانیان، رهایی کشور ایران از سلطه همه جانبه یونانی، که هدف نابودی ایران گرائی را در سر می‌پروراند و حفظ تمدن ایران از تهاجمات ویرانگر طوایف مرزهای شرقی و نیز، حفظ تمامیت ایران در مقابل تجاوز خزنده روم به جانب شرق بود. در هر سه مورد، مساعی آنان اهمیت قابل ملاحظه‌ای برای تاریخ ایران داشت.

پیش از آنکه ارشک دودمان اشکانی را بنیان‌گذاری کند، رئیس قبیله پرنی بود. پرنی‌ها برخلاف دیگر ساکنان پارت که به زبان‌های ایرانی غربی سخن می‌گفتند، به احتمال زیاد به زبان‌های ایرانی شرقی تکلم داشتند. پارت‌ها در ابتدا زیر سلطه هخامنشیان و سپس سلوکیان بودند. پس از فتح منطقه، پرنی‌ها زبان پارسی را به عنوان زبان رسمی دربار پذیرفتند و از آن در کنار فارسی میانه، آرامی، یونانی، اکدی، سغدی و دیگر زبان‌های مناطق تحت تصرف خود استفاده می‌کردند. بسیاری از پادشاهان اشکانی ادعای خورشاوندی یا هخامنشیان را داشته‌اند. این مدعی در سکه‌ها و دیگر مستندات مکتوب قابل مشاهده است.

اشکانیان سعی در احیا و پیروی از آداب و رسوم اصیل ایرانی می‌کردند و می‌کوشیدند تا از تأثیرات فرهنگ یونانی بکاهند. البته فرهنگ یونانی و آداب دیگر ملل نیز علاقه‌مندانی داشت.

اشراف و بزرگان در دوران اشکانی با اسب عجین بودند و شیرین‌ترین تفریح برای آنها شکار بود. چوگان نیز که در دوره اشکانیان پدید آمد نیز از تفریحات محبوب بود. آنها علاقه بسیاری به جشن و ضیافت داشتند و به همین دلیل موسیقی نیز مورد توجه بود.

به عقیده یوزف ولسکی، ارشک (اشک) در سالهای ۲۳۸/۲۳۹ پیش از میلاد و در زمان پادشاهی سلوکوس دوم کالینیکوس به پارت یورش برد و بر آندراگوراس پیروز شد، سپس بر هیرکانی (گرگان) تاخت و آنجا را تسخیر نمود و شالوده‌های دستگاه اشکانی و پادشاهی پارت‌ها را پی‌ریزی نمود.

آخرین جنبشی که به پایان کار اشکانیان انجامید از پارس و به رهبری اردشیر بابکان آغاز شد. بدین ترتیب دفتر دوره اشکانیان (از حدود ۲۳۸ پیش از میلاد تا حدود ۲۲۶ میلادی) بسته

شد.

فهرست مندرجات

۳	فصل اول - میراث اسکندر
۱۵	فصل دوم - تأسیس امپراطوری سلوکیان
۳۳	فصل سوم - آنطیو کوس سوم
۴۳	فصل چهارم - سلوکیان و پارتها
۵۵	فصل پنجم - پادشاهی «یونانی - باختری»
۶۱	فصل ششم - امپراطوری جهانی پارت
۸۵	فصل هفتم - روم و پارت
۱۰۷	فصل هشتم - دولت و کشور پارت در آغاز تاریخ میلادی
۱۲۱	فصل نهم - انقراض پادشاهی پارت
۱۲۹	فصل دهم - فرهنگ ایران در عهد پارتیان
۱۴۷	نمایه‌ها
۱۶۷	پیوست